

JAVNI POZIV ZA POTICANJE AUDIOVIZUALNIH DJELATNOSTI I STVARALAŠTVA 1. ROK, 2020.

DOKUMENTARNI FILM, UMJETNIČKA SAVJETNICA: Morana Ikić Komljenović

KATEGORIJA: RAZVOJ SCENARIJA I RAZVOJ PROJEKATA DUGOMETRAŽNIH DOKUMENTARNIH

FILMOVA – rok 6. travnja 2020.

Na javni poziv u 1. roku prijavljeno je u kategoriji proizvodnje, razvoja scenarija i razvoja projekata sveukupno **85 projekata**. Jedan je projekt diskvalificiran pri samoj prijavi, a dva naknadnim uvidom u dokumentaciju. Ukupno je razmatrano **82** projekta. Dva su projekta povukla svoju prijavu tijekom evaluacije.

U kategoriji razvoja scenarija pristiglo je **29** projekata, a u kategoriji razvoja projekta **16** projekata. U kategoriji poticanja proizvodnje kratkometražnih filmova pristiglo je **20**, a u kategoriji proizvodnje dugometražnih filmova isto **20** prijava. Prijave su stigle od **44 produkcijske kuće**.

Projekti pristigli na ovaj poziv većinom su usmjereni na prikaz povijesnih zbivanja (kroz osobne priče, analize, ali i portrete). Portreti osoba i povijesni prikazi sportskih, kulturnih i društvenih grupa, čini mi se, zaokupljaju pažnju autora. Biografski filmovi značajno se međusobno razlikuju. Prevladavaju, nažalost, televizijski portreti, ali prijavljeno je i nekoliko kreativnih i inovativnih projekata. Ne mislim da su koncepti koji se oslanjaju na klasičnu televizijsku formu manje vrijedni, ali ih suha zanatska korektnost i nedostatak autorskog potpisa udaljuju od fokusa javnih poziva Hrvatskog audiovizualnog centra, a to je potpora umjetničkim i autorskim filmovima. Sve ostalo spada u kreativno područje koje bi trebala podržati javna televizija.

U kategoriji razvoja scenarija tek se par projekata bavi aktualnim društvenim temama. Začuđujuće, tek 1 aktualnom epidemijom COVID-19 i 1 zagrebačkim potresom. Većina pristiglih projekata, opet, donosi portrete i povijesne prikaze osoba i grupa te neke značajne povijesne događaje. Dosta se projekata bavi temom roditeljstva, obrazovanja i odgoja.

U kategoriji razvoja projekata pristiglo je nekoliko iznimno kvalitetno pripremljenih koji obrađuju aktualni društveni trenutak u Hrvatskoj i svijetu te zastupaju važne, podzastupljene, društveno-aktualne i socijalne teme, a sve kroz jasan autorski koncept. Ti su projekti duboko promišljeni i već sad je vidljiv njihov potencijal za uspješnu nacionalnu, ali i međunarodnu distribuciju.

U kategoriji poticanja proizvodnje dugometražnih i kratkometražnih filmova pristiglo je desetak prijava autora i autorica koji su debitanti u kategoriji. Nekima od njih to je prvi film uopće. Bez obzira na manjak iskustva, mogu istaknuti, većina je tih projekata svježih i promišljenih te u sebi nose snažnu autorsku viziju. Redateljske koncepcije su razigrane, a dramaturgije dobro strukturirane te možemo očekivati kvalitetne filmske naslove. Neki od pristiglih filmova u ovoj kategoriji iznimno kreativno i sinergijski koriste igrano-dokumentarne elemente u alternaciji s animacijama, kreativno postavljaju arhiv kao važan element u pričanju filmske priče te dodatno obogaćuju dojam umjetničke kompleksnosti i odvažnosti u obradi teme.

Pozitivnim ocjenjujem trend postupne izgradnje zdrave strukture za proizvodnju filma. Pa je tako, od svih prijavljenih projekata za poticanje proizvodnje, značajan broj ranije ostvario potpore za razvoj projekta i/ili scenarija. Smatram da je izuzetno važno ulagati u razvojne faze projekata, promišljati

kreativne aspekte filma, analizirati produkcijsko i distributivno okruženje, ispitivati i modificirati strategije te ne brzati u produkciju.

ODABRANI PROJEKTI:

RAZVOJ SCENARIJA DUGOMETRAŽNOG DOKUMENTARNOG FILMA:

1. BESA: ZAROBLJENIK SLOBODE, scenarist Nikola Kuprešanin

Scenaristička koncepcija predloženog projekta nadahnuta je životom književnika Jože Horvata i temeljena na njegovoj knjizi «Besa: brodski dnevnik» te 16mm filmovima i fotografijama piščeve udovice Renate Horvat, snimljenih tijekom plovidbe oko svijeta jedrilicom Besa. Te su snimke ekskluzivne i nikad ranije viđene. Scenarist Nikola Kuprešanin gajio je i desetogodišnji osobni odnos s obitelji Horvat te je predloženi treatment kreativna sinergija ekskluzivnih arhivskih materijala, osobnih uvida autora i književnih ulomaka Horvatove «Bese». Kreativni potencijal takvog pristupa je velik, a tako i prostor za jasnije autorsko zauzimanje za interpretaciju i reinterpretaciju već poznatih činjenica o književnikovu životu.

2. DOKUMENTARNI FILM O JOSIPU REIHL-KIRU: MIROTVORAC, scenaristi: Hrvoje Zovko i Drago Hedl

Dokumentarnim filmom «Mirotvorac» želi se opisati lik i djelo ubijenog načelnika Osječko-baranjske policijske uprave, Josipa Reihl-Kira te rasvijetliti okolnosti koje su dovele do njegova ubojstva. U filmu se želi prikazati i izručenje te tijek suđenja njegovom ubojici. Predloženi projekt ima izrazito zanimljivu i važnu temu. Predlagatelji i njihova dosadašnja profesionalna izvrsnost jamče visoku ostvarivost i kvalitetu projekta u istraživanju i sintezi saznanja. Oba su autora, u svom novinarskom radu, otvarala važne teme i nisu se pribojavali zadirati i u one koje izazivaju velike polemike i podjele u društvu.

3. JEDINI UČENIK, scenaristi: Saša Ban i Nevenka Sablić

U suvremeno doba globalne epidemije i izolacije, kada su škole zatvorene, isti se proces odvija u gotovo svakom domu. Scenaristi bi kroz razradu scenarističkog predloška, željeli saznati više o tome kako školovanje izgleda na različitim mjestima i u različitim kulturama na početku novog vremena. Autorska dokumentaristička bilješka ovog iznimnog vremena je relevantna umjetnička interpretacija izazova s kojima se suočavamo. I prije epidemije COVID-19 teme obrazovanja, kurikularna reforma i izazovi modernizacije hrvatskog školskog sustava, bile su važne za hrvatsko društvo. Opservacijski i analitični pristup temi, kako se predlaže u podnesenom konceptu, u sinergiji je s intimističkim uvidima svakodnevice dvoje autora i jamče svjež pristup koji alternira analizu i autorsku impresiju.

4. OD NIŠTA, NIŠTA, scenaristica: Mirela Sakoman

Predloženi projekt smješten je u Dubrovniku i okolici, a glavna mu je okosnica biografsko-dokumentarni portret osobenjaka Andre Vidaka koji je, između ostalog, vlastitim rukama obnovio crkvicu Orsulu iz 14. stoljeća. Natječajna dokumentacija iznimno je dobro i profesionalno pripremljena. Ovo je jedan od rijetkih prijedloga koji, već u ovoj ranoj fazi, promišlja distributivne potencijale projekta. Smatram da predloženi projekt vrlo jasno komunicira poruku važnosti vlastite odgovornosti za očuvanje javnog dobra (bez obzira na interes) i treba ga podržati.

5. PLJUSKE KOJE ŽIVOT ZNAČE, scenaristica i redateljica: Hani Domazet, produkcija: Castor multimedija d.o.o.

Jedan od najkreativnijih koncepata koji su pristigli u kategoriju za razvoj scenarija. Ovaj filmski hibrid je crnohumorni dokumentarno-igrani *documentary* u kojem pratimo troje glumaca kojima se životi isprepleću na audiciji za američku visokobudžetnu reklamu za tost. Protagonisti glume sami sebe, prvim imenom i prezimenom, ali su stavljeni u fiktionalne situacije. Tematski, ovaj je projekt značajan jer iz autentične pozicije glumaca, progovara o prekarnom radu, o njihovoj egzistencijalnoj nesigurnosti i o deterioraciji vrijednosti školovanih glumaca na tržištu rada. Tema se može transponirati na umjetnike/ce općenito.

6. RODITELJSTVO, scenaristica i redateljica: Katarina Zrinka Matijević

Roditeljstvo je dokumentarni film koji rasvjetljava ljudsku prirodu roditeljstva, daje višeslojni odgovor na pitanje kakvi smo roditelji te što je u biti roditeljstvo. Projekt je vrhunski pripremljen i prezentiran. Slobodna sam ocijeniti da ova prijava, po svojoj iznimnoj kvaliteti i promišljenosti, odskaka od ostalih unutar kategorije razvoja scenarija. Film ima 3 paralelna dramaturška toka koji se međusobno isprepliću; razgovori s majkama i očevima, djeca u igri roditelja i prikaz roditeljstva u životinjskom svijetu. Autorica temi roditeljstva pristupa iz vlastite roditeljske pozicije. Ona je potpuno iskrena u svojoj motivaciji i djetinje znatiželjna. Ono što me posebno privuklo ovoj prijavi jest i način na koji autorica, kroz osobne deliberacije i kroz segmente vlastitog umjetničkog stvaranja (poezije), s lakoćom vodi kroz građu.

7. SEDMI KOLAP, scenarist i redatelj: David Lušičić, produkcija: Stvaralačka mreža Zebra

Ovaj zanimljiv prijedlog za razvoj scenarija smješta aktualne političke dihotomije suvremenog hrvatskog političkog realiteta u neobičnu metaforu viteškog plesa tj. tradicijskog folklor Korčule. *Sedmi kolap* je finalna figura Moreške, viteškog plesa koji u Korčuli danas izvode dvije suprotstavljene ekipe. Jedni su oduvijek bili "lijevih" odnosno "crvenih" a drugi "desnih" tj. "crnih" političkih svjetonazora. Zanimljivo će biti vidjeti na koji način se generacijski prenose vrijednosti (autor je planirao uključiti nekoliko generacija s raznih strana u svoju paralelnu opservaciju). Na vidjelo će, planirano je, doći i 25 godina staro rivalstvo ove dvije strane te sve posljedice za dinamiku života male zajednice koje ono u sebi nosi.

8. SIROTE, scenaristica i redateljica: Vanja Jambrović, produkcija: Restart

Predloženi projekt za razvoj scenarija je intimni film koji na iskren i neposredan način tematizira postporođajnu depresiju i anksioznost. Film u «*cinema verite*» stilu prati glavnu junakinju, majku trogodišnjeg dječaka. Ona i njezin muž planiraju još jedno dijete, no ona je razapeta između želje za još jednim djetetom i straha od povratka simptoma. Autorica temi pristupa i kao sudionica procesa te u fokus postavlja i svoj odnos prema glavnoj protagonistkinji s kojom se može povezati i zbog vlastitog iskustva kojeg s njom dijeli. Ta jaka motivacija i identifikacija s temom neki su od razloga zašto mislim da ovaj projekt može biti autentičan i kreativan te istraživački značajan.

9. ST 90, scenarist i redatelj: Dragan Đokić, produkcija: Udruga Blank

Film o splitskoj alternativnoj glazbenoj sceni ratnih devedesetih. Predloženi projekt naoko je punokrvi glazbeni dokumentarac, ali puno više od toga, on u sebi nosi presjek jednog vremena i pogleda na odrastanje čitave jedne generacije mladih u ratnim devedesetima. Kreativno kolažno zamišljen, svojom strukturom referira i na (tada popularne) kolažne fanzine, plakate i estetiku *underground* alternativne glazbe tog vremena. Film je estetski zamišljen da bude kombinacija filma, videa i animacija. Kako autor navodi, cilj je da film (dramaturški i estetski) izazove osjećaj kod gledatelja da je prelistao jedan od fanzina devedesetih.

RAZVOJ PROJEKATA DUGOMETRAŽNOG DOKUMENTARNOG FILMA:

1. KOZARI, scenaristica i redateljica: Nives Milješić, producent: Hrvoje Belanović, produkcija: Rebel Vision d.o.o.

Intimna motivacija autorice se da bavi prikazom svog naselja Kozari Boka je ono što me privuklo ovom projektu. Nakon teškog gubitka u obitelji autorice, stanovnici Kozara preuzimaju (kao zajednica), ulogu roditeljske podrške i facilitiraju njen oporavak i osjećaj pripadnosti. Projekt je zamišljen kreativno i izaziva našu percepciju likovnosti u filmu. Značajno je i to što autorica svoju estetiku (kao fotografkinje i snimateljice, što je njena primarna profesija) tumači kroz iskustvo koje je usvojila odrastanjem u Kozarima. Zbog potrebe dodatnog rada na projektu, preusmjerila sam ovaj projekt iz kategorije proizvodnje na razvoj projekta.

2. ISUS KRIST NAŠ SVAGDAŠNJI, redatelj i scenarist: Dario Juričan, producent: Tibor Keser, produkcija: Udruga Blank

Predloženi projekt dio je autorovog poznatog ciklusa «Gazda». Kao i ostali projekti iz tog ciklusa (filmovi o Todoriću, Kutli i Milanu Bandiću) i ovaj je projekt temeljen na dubinskom i ambicioznom istraživanju. Međutim, ton je ovoga puta i više satiričan jer se autor ne obraća živoj osobi nego instituciji – Crkvi. Smatram da je ovaj projekt relevantan iz nekoliko razloga. On se bavi temom koja je u Hrvatskoj (ali i u svijetu) uvijek aktualna, a pogled na instituciju Crkve uvijek je živ i prijeporan. Nadalje, pristup filmskoj obradi ove kompleksne fenomenologije je esejistički, ali pritom iznimno ljudski iskren i duhovit.

3. LJUBAVNA PRIČA, scenaristica i redateljica: Ivona Juka, producentica: Anita Juka, produkcija: Četiri film d.o.o.

«Ljubavna priča» je dokumentarni film o Mladenu Kožiću i Ivi Šegoti, homoseksualnom paru koji želi posvojiti ili udomiti dijete. U predloženom konceptu, autorica se igra percepcijom vremena i sjećanja. Kreativno je predvidjela i stil koji u nekim situacijama koketira s jezikom birokratske dokumentacije (s obzirom da su glavni likovi u aktivnom sporu oko odluke Ustavnog suda i protivljenja centara za socijalnu skrb da po toj odluci postupe). Ova je tema izuzetno društveno aktualna i napeta. Tema udomiteljstva, obrađena kroz prizmu udomitelja homoseksualne orijentacije, relevantna je jer prokazuje licemjerje suvremenog demokratskog društva, ali i se zalaže za kontinuirano zagovaranje i obranu ljudskih prava.

4. NOVI ŽIVOT, redatelj i scenarist: Goran Dević, producent: Hrvoje Osvadić, produkcija: Petnaesta umjetnost d.o.o.

Sedmeročlana obitelj iz Sirije, nakon boravka u prihvatnom centru za izbjeglice u Kutini, izlazi iz centra i odlazi u stan koji su dobili na korištenje. Autor prati obitelj glazbenika u novi život i integraciju u naše društvo. Zanimljiv je i kontekst predložene priče. Obitelj iz Sirije s nadom gleda u Sisak, grad iz kojeg polako odlaze ljudi i gasi se industrija, a oni se u njemu pokušavaju prilagoditi na novi život. Važan element projekta je i glazba koju stvara ova obitelj, ali i ona je prirodna i događa se prizorno te će film zadržati opservacijski karakter u svim segmentima.

5. ZAUSTAVI ME AKO MOŽEŠ, scenaristica i redateljica: Bruna Bajić, producentica: Tamara Babun, produkcija: Wolfgang&Dolly d.o.o.

Predloženi projekt emotivna je priča o hrabrosti drugačijih i njihovoj spremnosti na adaptaciju u teškim okolnostima (procesu koji je za mnoge od nas izazovan u vremenu u kojem živimo). Ova «oda ljudskom duhu», kroz prikaz svakodnevne paraolimpijca, opservacijski pristup alternira s poetičnim prikazom unutarnjeg stanja protagonista. Smatram da je predložena tema od važnosti za hrvatsku audiovizualnu umjetnost jer uvodi gledatelje u skriveni svijet onih koji su na marginama društva i kojima društvo često oduzima moć. Oni su vidljivi u televizijskim prilozima i prigodnim emisijama. Ovaj projekt je prilika da, kroz umjetničku interpretaciju, upoznajemo njihov svijet.

6. KONTRAADMIRAL, redatelj i scenarist: Mladen Ivanović, producent: Oliver Sertić, produkcija: Restart

Tešku temu hrvatsko-crnogorskog sukoba ovaj projekt obrađuje kroz sumnjivu smrt admirala Đurovića te ju transponira u univerzalnu priču o nedostižnoj pravdi, ali i o korumpiranosti ljudskog duha. Predloženi projekt profesionalno je pripremljen i jasno je da su predlagatelji iznimno dobro upoznati s temom koju obrađuju. Redatelj je debitant u ovoj kategoriji, ali njegovo promišljanje kreativne forme ovog filma ne zaostaje. Preispitujući stereotipe o herojstvu, autor se bavi i važnom temom ratne propagande. Koristi do sad nikad viđene arhivske materijale. Kroz potragu za istinom, autor traga i za ostavštinom rata. Posebno je zanimljivo pratiti njegovu interpretaciju jer je pripadnik mlade generacije. Predloženi projekt je film-esej (utemeljen na dubinskom istraživanju i analizi povijesnog događaja) i nadilazi regionalni kontekst jer u fokusu ima univerzalnu priču o časti i moralu te konceptu etike moći.

7. SVIJET JE MOJ, scenaristica, redateljica i producentica: Sanja Šamanović, produkcija: Umjetnička organizacija Mitropa

Autorica obrađuje i istražuje 3 priče iza prepoznatljivih murala u urbanim sredinama Zagreba (Frano Despić i Filip Ćurković) i Rijeke (MC Buffalo). Predloženi projekt je film-esej koji kroz primjere nastanka i motivacija za ove murale, analizira socio-ekonomski kontekst suvremenog kapitalističkog društva te postavlja pitanje kolektivnog društvenog *učenja* i *pouka* koje kao društvo usvajamo iz života i smrti «nepoznatih mladića» kojima odajemo počast. Smatram da je predloženi projekt suvremen i relevantan jer on istražuje i sintetizira saznanja o diskontinuitetu društvenih vrijednosti, prolaznosti i relativizaciji «herojstva», ali i upoznaje nas поближе sa novim generacijama mladih i njihovim razmišljanjima.

8. TRAŽEĆI RENATU, scenaristica i redateljica: Višnja Starešina, producent: Ivan Maloča, produkcija: Inter film d.o.o.

Nakon što je majku, zbog demencije, smjestio u dom za starije osobe, sin počinje pronalazi album sa slikama njemu nepoznatih ljudi i papirić ispisan majčinom rukom. On uviđa da ona nije osoba za koju se predstavljala i kreće u potragu za njenim identitetom prije dolaska u Izrael. Predloženi projekt iznimno je zanimljiv i u sebi nosi elemente punokrvnog istraživačkog dokumentarce i obiteljske povijesne drame. Projekt je satkan od elemenata misterije (otkrivanje tajnovitog porijekla), suočavanja s obiteljskim traumama (istraživanje skrivene istine) i elemenata toplih ljudskih priča u motivu herojstva malih ljudi (spašavanje života u strahotama rata i holokausta). Projekt u sebi nosi univerzalnu priču o snazi preživljavanja, a smješten je u kontekst holokausta i «olovnih vremena» hrvatske NDH.